

TEKOÄLY ARJESSA VAATII MALTtia JA HARKINTAA

Tekoälyn hyödyntäminen kirjasto- palveluissa herättää jatkuvasti vilkasta keskustelua. Yhden laajemman analyysin tilanteesta on esittänyt Andrew Cox viime vuonna julkaistussa [artikkelissaan](#). Coxin mukaan tekoäly voi tuoda tehokkuutta ja uusia mahdollisuuksia tiedonhallintaan, mutta sen käyttöönotto vaatii huolellista harkintaa erityisesti eettisten kysymysten ja ammatillisten arvojen näkökulmasta. Tekoälyn avulla palveluita voidaan tehostaa ja parantaa, mutta samalla on tärkeää huolehtia, että ammatilliset arvot ja eettiset periaatteet säilyvät keskiössä.

Coxin mukaan tulevaisuudessa tekoälyä käytetään todennäköisesti yhä enemmän tieteellisen tiedon etsimiseen ja analysointiin, mukaan lukien tekstin ja datan louhinta suurista kirja- ja tutkimusaineistoista. Tämä voi tehdä kirjastojen kokoelmista entistä arvokkaampia tutkimukselle. Tekoälyn perustuvan automaation avulla voidaan puolestaan parantaa tehokkuutta ja vähentää inhimillisten virheiden riskiä. Samalla henkilökunnan aikaa voidaan vapauttaa luovempiin ja asiakaslähtöisempiin tehtäviin.

Coxin analyysissä tekoälyä voidaan käyttää jatkossa myös kirjastotilojen hallintaan sensoridatan ja esineiden internetin avulla, jolloin on mahdollista optimoida tilankäyttöä ja parantaa käyttäjäkokemusta sekä lisätä energia- tehokkuutta.

Tämä kaikki kuulostaa periaatteessa hyvältä, mutta edellyttää toisaalta uusien taitojen jatkuvaa oppimista ja mukautumista uusiin työrooleihin. Onneksi työn arjessa muutokset tapah-

tuvat usein pienin askelin; malttia ja harkintaa varmasti tarvitaan useimmissa tekoälyn hyödyntämiseen liittyvissä toimissa ja tehtävissä.

Tämä Signumin numero sisältää useita artikkeleita, jotka peilaavat sekä tekoälykeskustelua yleisemmin että teknologian hyödyntämistä konkreettisesti kirjastojen arjessa.

STKS:n uuden teknologian työryhmä järjesti viime keväänä tekoälyn hyödyntämistä koskevan kyselyn, jonka vastauksia kokoavan artikkelin löydät tästä lehdestä. Vastauksista ilmeni, että uusia tekoälyn perustuvia työkaluja hyödynnetään jo varsin laajasti rutii- nimaisissa tehtävissä.

Minna Suikka ja Riitta Holopainen ovat kirjoittaneet raportin Helsingissä pidetystä Creating Knowledge -konferenssista. Siellä pidetyssä keynote- puheenvuorossa professori Matti Tedre kuvasi tekoälyä osuvalla metaforalla: kyse ei ole niinkään yksittäisistä ja selvästi näkyvistä aalloista, vaan vuorove- destä, joka vähitellen nousee.

Tiina Pelimanni pohtii artikkelissaan tekoälyn tuottamia ekologisia haasteita ja sitä ristipainetta, joka aiheutuu teknologian hyödyntämisestä ja toisaalta kestävään kehitykseen liittyvistä tavoitteista.

Ari Häyrinen kuvaa käytännönläheisessä artikkelissaan, miten hän on omassa koodaustyössään pyrkinyt hyödyntämään tekoälyä.

Soile Manninen puolestaan tiivistää artikkelissaan elokuussa voimaan tulleen EU:n tekoälyasetuksen sisältöä ja vaikutuksia tieteellisiin kirjastoihin.

Mika Holopainen

